

SPEILBLANK SPRAYLAKK

Det er få oppgaver med maling og lakk som er så krevende som å lakkere en sykkel. Og det er sjelden du ser en hjemmelakkert sykkel som er vellykket. Men **er du nøye og tålmodig, kan du få et perfekt, blankt resultat.**

En hverdagssykkel i god kvalitet koster fort 10.000 kroner. Til gjengjeld får du da en sykkel som holder i mange år hvis du vedlikeholder den. Et glimrende eksempel på det er denne bysykkelen, som etter hvert har fått 12-15 år på baken. Den er fortløpende vedlikeholdt opp gjennom årene, og de fleste slidedeler er byttet ut, i takt med at de er blitt slitt ut.

Årene og de mange tusen kilometerne har dog satt sine spor på rammen, og

selv om den funksjonelt er tipp topp, er den langt fra like pen som før i tiden.

En billig omgang med ny lakk

Heldigvis kan en sykkel som dette settes i stand og skinne som ny igjen. Økonomisk sett er det ikke en spesielt dyr jobb, men tidsmessig er det en annen historie. Særlig slipearbeidet er krevende. Hvis du vil ta noen snarveier, kan du få rammen sandblåst. Det koster deg kanskje rundt en tusenlapp. □

Gjør Det Selv

VANSKELIGHETSGRAD

Oppgaven krever tålmodighet og nøyaktighet – og ganske mye av det. Det er en krevende oppgave, som tar den tiden det tar.

LETT

VANSKELIG

TIDSFORBRUK

Omkring 15 timers arbeid. Med tøketid skal du regne med en uke.

PRIS

Regn med cirka 1200 kroner.

MATERIALER

- To bokser grunning
- To bokser spraylakk, grunnfarge
- To bokser spraylakk, detaljfarge
- To bokser klarlakk
- Fine Line-maskeringsteip
- Maskeringsteip
- Klistremerker

FØR

Rammen hadde merker, skrammer og avskallinger etter 12-15 års flittig bruk.

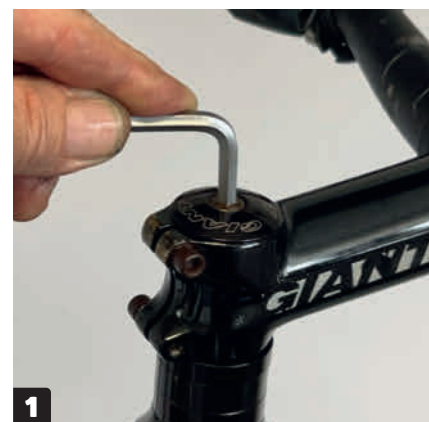

Skru av delene

Den første forutsetningen for et godt resultat er å demontere sykkelen helt, slik at rammen og forgaffelen kan lakeres hver for seg.

Begynn med å skru av hjulene, og fjern alle wirer til gir og bremses. Noen ganger kan wirene gjenbrukes, men ofte vil sykkelen kreve nye når den settes sammen igjen.

Hold oversikt over alle delene og rekkefølgen på dem, slik at du enkelt kan sette sykkelen sammen igjen når du er ferdig med lakkeringen.

1

Adskill ramme og gaffel. Dette gjøres vanligvis ved å fjerne frempinnen som holder styret. Skru også av alle andre deler av rammen. Det meste av dette kan gjøres med vanlig verktøy som unbrako- og fastnøkler.

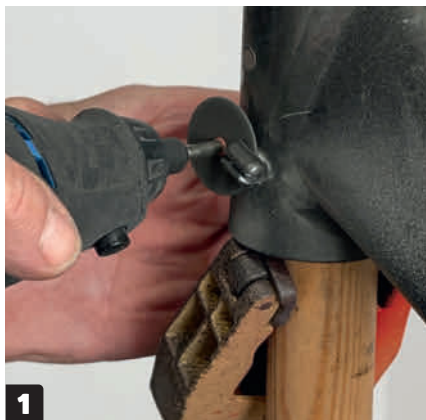
2

Skru ut kranken. Den skal vanligvis skrues ut fra begge sider og krever en spialnøkkel som passer til den spesifikke kranken. Du kan også få en sykkelreparatør til å skru ut kranken for deg.

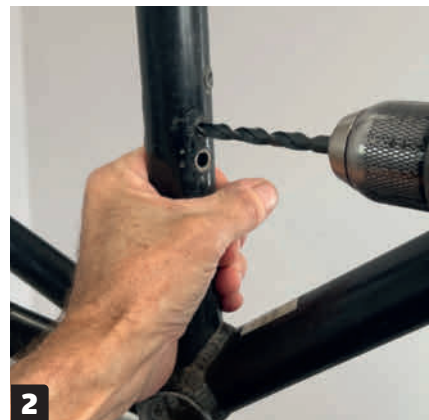
Fjern girskifteren

Sykkelen vi lakkere her er bygget med en girskifter foran. Men siden vi ikke trenger så mange gir og ønsker et renere utseende, skal sykkelens bygges opp igjen med kun én kjedekrans foran.

Vi har derfor valgt å fjerne alt til girskifteren helt. Dette er et rent estetisk valg. Vi kunne ha latt det sitte på sykkelens og likevel bygget den opp med én fremre kjedekrans.

1
Wirestopperen skjæres vekk med et lite roteringsverktøy og en liten kutteskive. Etterpå slipes de siste restene vekk med en fil for å gjøre overflaten fin og glatt.

2
Gjengene til girskifteren bores ut. De er montert på samme måte som popnagler, og kragen fjernes enkelt med et bor som er litt større enn hullet i naglen.

Fjern lakken

Den desidert største og mest tidkrevende oppgaven når du skal lakkere en sykkelramme, er å fjerne den gamle lakken. Selv om det er en enkel og grei oppgave, tok det i vårt tilfelle rundt 10 timer.

Hvis rammen er av metall, for eksempel stål eller, som i dette tilfellet, aluminium, er det bare å begynne å fjerne maling og lakk. Hvis det er en karbonramme, må du være litt mer forsiktig. Karbonfiber tåler ikke sterke løsemidler. Løsningen er derfor å våtslipe svært forsiktig, uten å slipe karbonfiberen.

1
Slip av den gamle lakken med våtslipepapir. Begynn med korn 240, som gir et godt grep, og avslutt med korn 800, som etterlater overflaten glatt og uten dype riper. En fordel med våtsliping er at det ikke støver. Du må slipe bort lakken, men noe av den underliggende grunningen kan gjerne sitte igjen.

LØFT RAMMEN

Når du skal lakkere, er det viktig at rammen henger fritt, slik at ingenting klemmer eller på annen måte holder den fast. Det gjør du enklest ved å bruke et kasteskaft plassert i en parasollfot eller en juletre fot.

Rammen plasseres slik at kasteskaftet går gjennom kronrøret der gaffelen normalt sitter. Rammen holdes fast på kasteskaftet ved hjelp av en limklemme.

Forgaffelen kan enkelt holdes for hånd hvis du holder i den delen som normalt går gjennom rammen.

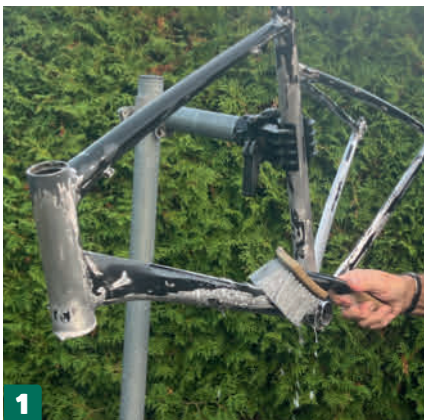
2
Gjenstridig lakk kan fjernes med lakkfjerner. Dette gjelder også lakk på vanskelige tilgjengelige steder. Ikke bruk lakkfjerner på karbonrammer, og følg anvisningene på lakkfjerner.

3
Skrap av lakkfjerner og lakken, og slip etter med våtslipepapir, slik at overflaten blir jevn og glatt. Når overflaten ikke har noen merkbare overganger mellom grunning og ramme, kan du gå videre.

Klar for grunning

Grunning er det første viktige laget som sprøytes på rammen, slik at lakken har noe å feste seg til. Men før du kommer så langt, må rammen og gaffelen forberedes. De må vaskes grundig slik at overflaten er helt ren og fri for fettfinnere. I tillegg må du dekke til alle hull og gjenger, slik at de ikke fylles med lakk. Hvis de gjør det, vil det ikke være mulig å montere sykkelens igjen.

1 Vask rammen grundig, slik at alle løse rester av lakk og annet fjernes. Vask med såpe, og vær nøye med å skylle av såpevannet etterpå. Dette er fordi grunningen ikke kan feste seg på såperester.

2 Skru inn maskinskruer i alle gjenger. Bruk lange skruer. Da kan du nemlig bruke dem som håndtak for å flytte, dreie, rotere og støtte rammen mens du lakkerer.

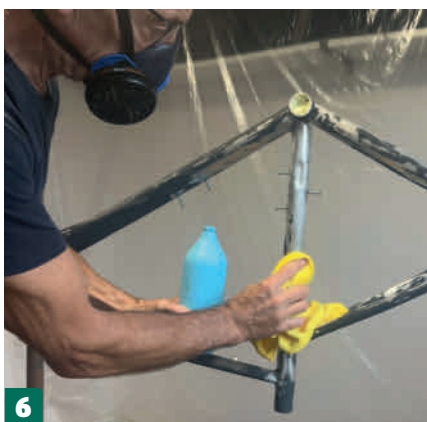
3 Lukk krankboksen med maskeringsteip. Skjær langs kanten med en hobbykniv for å få en perfekt finish. Teip den delen som normalt går gjennom rammen på forgaffelen.

4 Kronrøret teipes. Det er her gaffelen normalt sitter, og der det skal gå et kosteskaft gjennom mens vi lakkerer. Derfor skal teipen gå ned i åpningen slik at det blir et hull for opphenging.

5 Gi rammenumeret en strimmel Fine Line-maskeringsteip. Da kan du frilegge nummeret igjen etterpå.

6 Fjern alle fettfingre og annet fettstoff. Det gjøres ved å tørke av rammen med en lofri klut med rødsprit. Unngå å berøre rammen og gaffelen med bare hender etterpå.

SLIK SPRAYLAKKERER DU

Når du spraylakkerer, er det en rekke punkter du skal ha kontroll på for å få et godt resultat. Det gjelder uansett om du lakkerer en sykkel eller en postkasse.

- Sørg for godt lys og god plass.
- Dekk grundig til rundt deg.
- Rist sprayboksene grundig.
- Både sprayboks og emner skal være tempererte, slik at det matcher lakkens arbeidstemperatur. Den står på boksen.
- Hold riktig avstand mellom boksen og emnet. Avstanden står på boksen.
- Lakker rett på uten å "svinge" boksen.
- Hvis mulig, så juster dysen slik at du får mest mulig passe stråle av lakk.
- Påfør lakken i flere tynne lag, med kort mellomrom.
- Det siste laget utføres i én arbeidsgang.
- Siste lag skal være så tett at lakken kan flyte sammen – uten å renne.
- Snu boksen på hodet og spray når du er ferdig. Det tømmer dysen for lakk.

Grunning og reparasjoner

Det er først etter at rammen er grunnet at du kan se de siste små ujevnheter i overflaten. Hvis du skal sparkle eller reparere rammen på andre måter, er det også best å vente til overflaten er grunnet. Dette er fordi grunningen gjør at sparkelmasse og annet fester seg bedre.

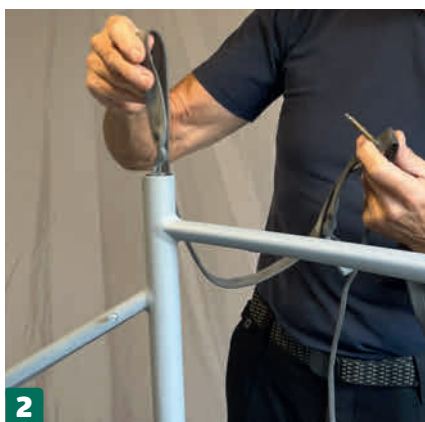

Gi rammen og gaffelen et første dekkende strøk grunning. Spray flere tynne lag med en kort pause mellom. Begynn på de vanskelige stedene, som f.eks. skjøtene, og dekk rammen helt. Grunningen må ikke renne. Rammen skal dog etterslipes, så små feil vil bli rettet opp.

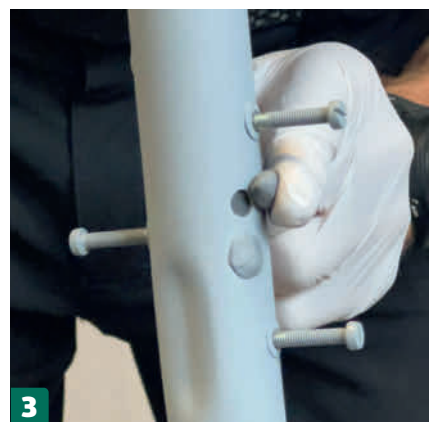
GRUNNINGSTEST

Fordi det er vanskelig og tidkrevende å slippe ned hele rammen til det ikke er noe grunning igjen, kan du la litt av den gamle grunningen stå igjen. Hvis du gjør dette, er det imidlertid viktig at du velger en grunning og lakk som kan fungere sammen med den gamle grunningen. Dette kan du sikre deg ved å gjøre en grunningstest.

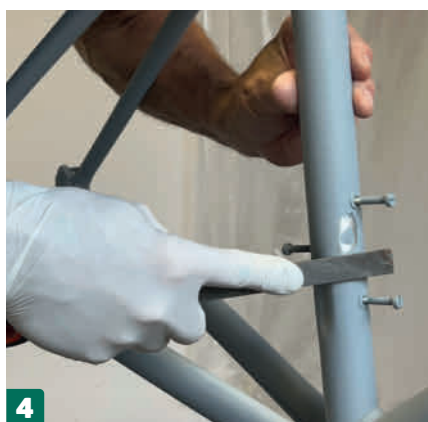
Spray litt av den nye grunningen på den gamle og se hvordan den reagerer. Hvis det bobler opp, må du bytte produkt. Hvis det ikke skjer noe, er du klar til å lakkere.

Lag et bakstopp til reparasjon av hullene etter girskifteren når grunningen er tørr. Dette gjøres ved å kutte en sykkelsslange og knytte knuter i endene. Slangen stikkes ned i seterøret og blåses opp.

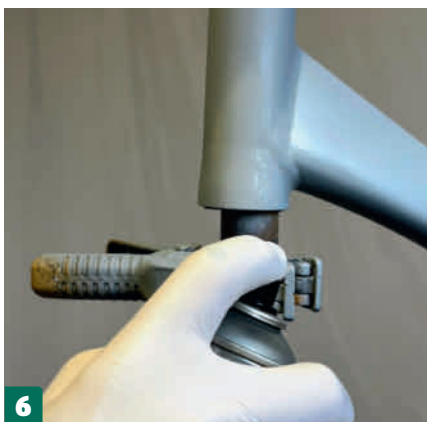
Tett hullene med en tokomponent reparasjonsmasse til aluminium. Elt massen mellom to fingre til den har en jevn farge, og stapp den godt inn i hullet.

Slip reparasjonsmassen når den er herdet. Den herder i løpet av minutter. Den første, grove justeringen gjøres med en fin fil. Til slutt sliper du med våtslipepapir.

Ujevnheter og feil slipes. Når grunningen er tørr, kan du tydelig se om det er noe som må «finjusteres». Her er det sporene etter den fjernede wirestopperen som trenger en ekstra omgang med fil og våtslipepapir.

6 **Avslutt med et siste og dekkende lag grunning overalt**, når det ikke er flere feil og mangler på rammen. Tørk over reparasjonene med rødsprit før du grunner.

7 **Slip hele rammen lett med våtslipepapir korn 1200** når grunningen er helt tørr. Ikke slip gjennom grunningen. Tørk bort støv og vann med en fiberklut og la det tørke.

8 **Spennflatene, der hjulene skal spennes på, dekkes til.** De skal nemlig ikke lakeres. Her bruker vi små filtputer som egentlig skal sitte under stoler. Du kan også klippe til maskeringsteip til formålet.

Grunnfarge

Nå er det på tide å lakkere grunnfargen, som skal påføres i to lag med 1-2 minutters mellomrom.

I første omgang begynner du med å lakkere de vanskelig tilgjengelige områdene, og deretter påfører du et tynt lag med lakk på hele rammen slik at den endelige lakken legger seg jevnt og fint.

Etter 1-2 minutter lakkerer du det siste og dekkende strøket i én omgang. Begynn med sykkelen opp ned og lakker undersiden. Når du er klar, snur du sykkelen raskt ved å holde i de lange skruene.

1 **Gi sykkelen første lag.** Begynn med de vanskelige stedene, og lakker deretter hele rammen i et tynt lag. Det tynne laget gjør at det siste laget fester seg bedre, slik at lakken ikke renner. Husk å tømme dysen.

2 **Gi det andre og dekkende laget** etter 1-2 minutter. Det skal gjøres i én omgang. Det er lettest å kontrollere hvis du begynner på undersiden og snur rammen etter hvert. Påfør akkurat så mye lakk at den flyter fint ut i et jevnt, dekkende lag. Fargen skal absolutt ikke renne. Heldigvis hjelper det første tynne laget med til å holde på lakken.

VALG AV LAKK

Det er viktig at du velger grunning og lakk fra samme produsent. Da er du sikker på at de fungerer sammen. Hvis du velger produkter fra forskjellige produsenter, risikerer du at lakken får grunningen til å boble opp, eller at den avsluttende lakken gjør det samme med grunnfargen.

Grunningen må matche materialet som rammen er laget av. I dette tilfellet er det aluminium, men en sykkelramme kan også være laget av stål, karbonfiber eller titan.

Når du velger farge, skal du også være oppmerksom på om det kreves en bestemt bunnfarge som grunning for å oppnå ønsket farge.

Det er også forskjell på kvaliteten på lakk, og dyre lakker har ofte lettere for å flyte sammen til en jevn og fin overflate. I denne artikkelen bruker vi imidlertid lakk fra Biltema, som koster cirka 100 kroner per boks.

Detaljfarge

Sykkelen vår skal ha to farger på rammen, så når grunnfargen er helt tørr, kan vi begynne på detaljfargen.

Det er veldig viktig at du lar grunnfargen tørke helt, ellers kan teipen trekke av lakken. Følg anvisningene på lakkboksene.

Det er også viktig at den delen av sykkelen som har fått den hvite grunnfargen dekkles nøye og helt til. Ellers risikerer du å få lakk også på den.

1

Lag de skarpe kantene med Fine Line-maskeringsteip. Det er en smal, glatt og smidig maskeringsteip, som du kan forme stort sett som du vil. Du kan forsiktig lage overlapp og skjøter med en skarp kniv.

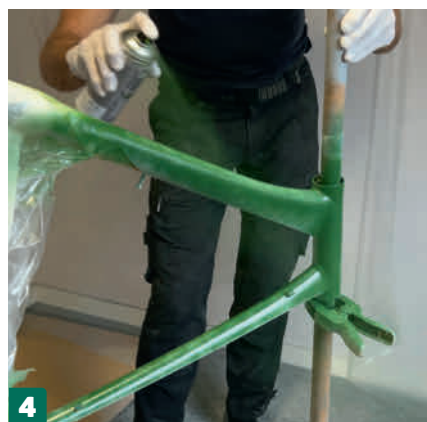
2

Sett vanlig maskeringsteip langs Fine Line-teipen, slik at du får dekket godt til alt som ikke skal ha detaljfarge.

3

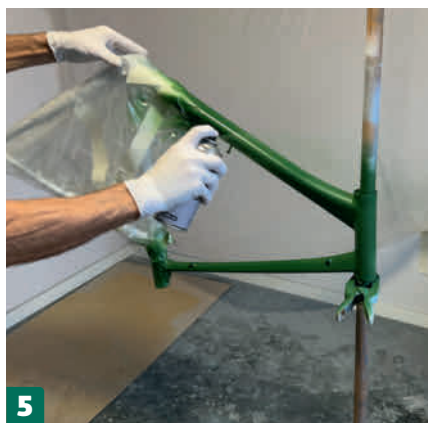
Rammen pakkes godt inn de stedene som ikke skal ha grønn detaljfarge. Her gjelder det alt som pakkes inn i plast.

4

Detaljfargen sprayes på med samme fremgangsmåte som grunnfargen.

Begynn med de vanskelige stedene, og gi resten av rammen et tynt lag. Start med undersiden, og rist boksen grundig først.

5

Gi det andre og dekkende laget med lakk.

Igjen skal det gjøres i én omgang etter 1-2 minutter. Begynn på undersiden, snu rammen og lakker ferdig slik at lakken flyter fint sammen.

6

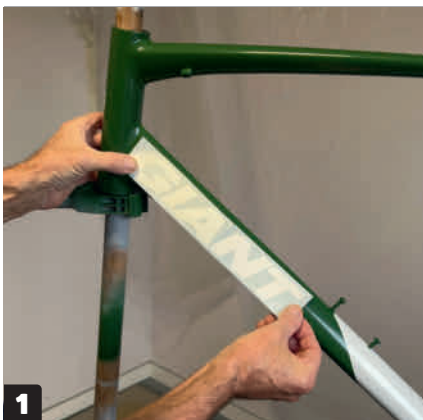
Fjern tildekking og maskeringsteip. Dette gjøres når lakken har satt seg og er støvtørr (etter cirka en time). Begynn med å fjerne maskeringsteipen og plasten. Til slutt løsner du Fine Line-teipen forsiktig og trekker den av i en skarp vinkel.

Klistremerker

For å gi sykkelen den siste finishen, utstyres vi den med logoer som påføres før den endelige klarlakken.

Logoene påføres som klistremerker, der bare selve merket, uten bakgrunnen, påføres. Klistremerkene kan kjøpes på nettet, og det er mulig å finne navn og logoer fra de fleste merker.

Rammen vår er fra merket Giant, og vi har valgt de originale logoene.

1 Finn riktig plassering. Hold logoene opp mot rammen, og husk noen fikseringspunkter som du kan plassere dem etter. Når logoene først sitter, kan de ikke løsnes.

2 Trekk forsiktig av baksiden. Papiret trekkes av i en skarp vinkel. Pass på at logoen ikke følger med.

3 Plasser klistremerket nøyaktig. Det kan nemlig ikke gjøres om igjen. Det er viktig at du gnir hver bokstav forsiktig, spesielt når bokstavene «går rundt et hjørne» som her. Det skal ikke være noen luftbobler under.

4 Trekk papiret forsiktig av når logoen er gnidd grundig fast. Trekk sakte i en skarp vinkel og se etter at det løsner ordentlig.

Klarlakk

Nå mangler du bare klarlakken. Spray den på på samme måte som fargene. Begynn med de vanskelige områdene, og spray et tynt lag på hele rammen. Etter 1-2 minutter sprayer du på et dekkende lag, som skal smelte sammen til en blank og jevn overflate.

Når lakken er støvtørr, kan du forsiktig fjerne maskeringsteipen og skruene i gjengene. Klipp av Fine Line-teipen og fjern den slik at rammenummeret kommer til syne igjen.

La rammen og gaffelen herde i noen dager før du monterer din «nye» sykkel.

1 Spray på klarlakken i to omganger, som du gjorde med grunn- og detaljfargen. Først de vanskelig tilgjengelige områdene, deretter lakkeres hele rammen i én omgang til slutt.